

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Sreby kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Inseroga w półkolonnie, drukiem geront, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

P R E N U M E R A T A.

Na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM łącznie z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:

Na czwarty kwartał 1859, od 1go października do ostatniego grudnia:

na miejscu	:	:	:	4 zł.	) waluty austr.
z pocztą	:	:	:	5 zł.	

Z dodaniem 5 cent. na stempel kto żąda osobnego kwitu, a nadto Urzęda i Władze iż nie przyjmują nietran-
kowanych listów, załączają tyle należności, ile przesłanie kwitu pocztą na ich odległość wynosi.

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Nizsza Ormiańska Nr. 347

PRZEGŁĄD.

Monarchya Austriacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Turcyja. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Za upoważnieniem wys. c. k. ministryum spraw wewnętrznych z 30. sierpnia 1859 l. 20868 mianowało c. k. namiestnictwo radcę leśnictwa, *Józefa Lehra*, przesem, c. k. nadleśniczych *Karola Bernaczka* i *Ludwika Dietsa* komisarzami examinacyjnymi, a prywatnego leśniczego *Henryka Strzeleckiego*, c. k. nadleśniczego *Karola Mikolascha* i prywatnego dyrektora lasów *Franciszka Schwarza* zastępcami examinatorów przy zapowiedzianych na dzień 3. października 1859 we Lwowie ogólnych examinach z leśnictwa dla samodzielnych leśniczych jako też dla straży leśnej i technicznych pomocników w leśnictwie.

Ofary na utworzenie korpusu ochotników.

W obwodzie Strzyjskim złożyli gminy: Niezuchów 10zł. Stańków 6zł., Łotatniki 1zł. 23c., Dymitr Hołowkiewicz, proboszcz w Łukawicy wyżnej 1zł., Mikołaj Harasiewicz, kapelan w Bratkowcach 1zł., Bazyli Rożniatowski, proboszcz w Ubersku 2zł., Eustachy Harasymowicz, kapelan w Bereźnicy 1zł. Proboszczowie: Jan Krasicki w Daszawie 5zł., Michał Drozdowski w Dołholukach 5zł., Paweł Antulski w Siemiginowie 1zł., Jan Sabat w Olexicach 1zł., Dymitr Kociuba w Podhorecach 2zł., Grzegorz Szwedzicki w Słynawie 2zł., Alexander Radzikiewicz w Dobrzanach 1zł. 5c., Józef Tyszyński w Hołobutowie 5zł., Piotr Pietruszewicz w Rudzie 1zł., Michał Pietruszewicz w Dulibach 2zł., Michał Rudeński w Lisiatyczach 1zł. i Leon Podlesicki w Hórniu 1zł., Jakób Kowalski, administrator parafii w Łukawicy niżnej 20c. Zatem razem 49zł. 48c. wal. austr.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące. — Mianowania. — Pismo Jego Mości Cesarza do Arcyksięcia Karola Ludwika. — Regulacya stosunków gminnych.)

Wiedeń, 24 września. Jego Excelencya c. k. poseł przy stolicy Apost. baron Bach stanął dnia 20. b. m. zrana w Tryeście i odpłynął po południu paropływem Lloydy do Ankonj.

— Ministryum finansów mianowało rachunkowego radcę buchalteryi państwa we Lwowie, *Karola Philipp* kontrolorem przy tamtejszej głównej kasie krajowej.

Minister sprawiedliwości przeniósł prowizorycznego adjunkta sądowego przy obwodowym sądzie w Złoczowie *Romana Lewickiego* na własne jego żądanie w tym samym charakterze do krajowego sądu we Lwowie, równocześnie mianował prowizorycznymi adjunktami sądowymi w obrębie Lwowskiego wyższego sądu krajowego: aktuaryusza urzędu powiatowego *Władysława Dunina Wolskiego* i auskultantów *Edwarda Opińskiego* i *Marcina Dziame* dla obwodowego sądu w Złoczowie, aktuaryusza powiatowego urzędu *Franciszka Piszka* dla krajowego sądu we Lwowie, aktuaryuszów urzędów powiatowych *Michała Gaspary* i *Konrada Walickiego* dla obwodowego sądu w Tarnopolu, aktuaryuszów urzędów powiatowego *Wincentego Kossakiewicza* i *Ludwika Stotwińskiego* dla obwodowego sądu w Stanisławowie i aktuaryusza urzędu powiatowego *Karola Pomkiewicza* dla krajowego sądu w Czerniowcach, zaś auskultantów *Wiktora Ramskiego* i *Jana Pietnickiego* prowizorycznymi aktuaryuszami przy powiatowym sądzie w Brodach.

— Pismo własnoręczne Jego c. k. Apost. Mości z 7. b. m. do Jego cesarzew. Mości najdostojniejszego Arcyksięcia namiestnika w Tyrolu, które między innemi załatwia i kilka propozycyi wzmocnionego wydziału krajowego, dowodzi najlepiej, pisze *Gazeta wiedeńska*, że nowe ministryum myśli szczerze uwzględnić wnioski i zdanie organów zastępstwa krajowego przed zamierzonym powzięciem decyzji w tej ważnej sprawie. Szczególniej znajdzie zapewne i ta rzecz szczerze uznanie, że rozwiązanie kwestyi względem osiedlenia się protestantów w Tyrolu poddać mają na nowo pod seicste — i spodziewać się że i bezstronne obrady na przyszłym sejmie krajowym. Zastępstwo krajowe w Tyrolu złoży niezawodnie zdanie swe w duchu słuszności i oledności politycznej, i tem samem ułatwi pracę i zyczliwe zamiary rządu.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: Do pierwszych z rzędu przedmiotów, któremi się zajmowało ministryum, należało uregulowanie stosunków gmin tak ważne dla połączenia głównych podstaw organizmu państwa.

Rzecz szła przedewszystkiem o to, by ustawę gminną, wydaną przed kilkoma miesiącami zastosować do potrzeb szczególnych krajów koronnych, i przekształcić ją na taki porządek gmin wiejskich i miejskich, któryby mógł się pod każdym względem utrzymać, i własnemu ich zarządowi dozwolić szerszego zakresu działalności. Mielibyśmy sposobność obznajomić się z jednym równie ważnym jak i obszernym rozporządzeniem, jakie minister spraw wewnętrznych odpowiednio uchwałom powziętym w tej mierze na konferencyi ministeryalnej i przez Jego c. k. Apost. Mość potwierdzonym przesłał większej już części szefów krajowych. Jak wiadomo, rozporządzono już równocześnie z ogłoszeniem ustawy gminnej w kwietniu r. b., że ułożyć się mającym porządkiem gminy dla szczególnych krajów i miast naradzać się mają własne komisye z przybraniem sobie mężów zaufanych z rozmaitych klas ludności. Wspomniane rozporządzenie nowe zawiera bliższe szczegóły o zadaniu, którego rozwiązania spodziewają się od komisyi, jak niemniej i o składzie samejże komisyi.

Przy naradzaniu się nad porządkiem gmin przestrzegać należy przedewszystkiem tego, by ułożono ustawę pojedynczą, łatwo zrozumiałą i zawierającą treściwe przepisy względem urządzenia administracyi gmin, tudzież by wyłączone szczegóły postanowień pobocznych, lub zastrzeżono je instrukcyom osobnym, i by to wszystko, co tylko odnosi się do tej ustawy zestawiono i zebrano razem z jasnym na całą sprawę poglądem, nie trzymając się w tej mierze przedmiotowego układu ustawy gminnej z kwietnia r. b.

Wygląda się przeto nie samych tylko formułek i propozycyi uzupełniających ustawę gminną, lecz także i zmian jej korzystnych i pożądanych, a mianowicie jak dalece wymagać tego będą osobne stosunki prowincjonalne, potrzeba bardziej niezawisłego stanowiska gmin, lub większej jawności w sprawach odnoszących się do społeczeństwa gmin.

Do rozpoznania komisyi przedłożono jednak także i przedmioty przechodzące zakres właściwego porządku gmin. Zyczenie, by dla spiesniejszego załatwienia spraw publicznych, które potąd musiano poruczyć władzom rządowym, wezwano także i inne organa, doprowadziło do tego, że nie tylko kwestye, jakie z tych spraw, w jakim zakresie, i w jaki sposób powierzone być mają gminom, oddano do sprawozdania komisyi rozpoznawczych, lecz nadto jeszcze i kwestye ważniejszą i dalej sięgającą, a to czyli i w jaki sposób organa pośredniczące między gminami i niższymi zwierzchnościami utworzyłyby można zestawieniem gmin i włości w całych powiatach lub w szczególnych ich częściach, by załatwiały czynności urzędowe teraźniejszych powiatów i zwierzchności podatkowych, a mianowicie sprawy odnoszące się do administracyi majątków siero-

cińskich i inne cywilne, tudzież rozjemczo-sądownicze lub policyjne, jak niemniej sprawy co do opiekuństwa nad gminami itp.

Gdy więc tym sposobem komisjom rozpoznawczym wytknięto tryb wyraźniejszy postępowania i przepisano znacznie rozszerzony zakres działalności, przechodzi w dalszym ciągu rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych do przedmiotu względem składu samychże komisji, na którą należało zwrócić pilną uwagę odpowiednią ważności ich zadania.

Bez zastrzeżenia dalszego potwierdzenia pozostawia się szefowi krajowemu zwołanie mężów zaufania, to jest „takich, którzy posiadają zaufanie ludności, a oraz zasługują i na zaufanie u rządu“, i robi się przy tem uwaga, że zdrowe i bezstronne zdanie, znajomość rzeczy co do kwestyi wniesionych, doświadczenie i zażyłość w gminie zalecać ich powinno przedewszystkiem do wyboru, tudzież że przy obradowaniu nad porządkiem gmin zważać głównie na to należy, by oprócz przedstawicieli wielkich posiadłości przydzielono do komisji i takich mężów zaufania, którzyby chcieli stać w obronie także i widoków mniej zamoznych klas ludności.

Przytaczając wkońcu i to, że minister spraw wewnętrznych polecił szefom krajowym, by bez wszelkiej straty czasu zajęli się jak najdokładniwszem rozpoznaniem i zgłębieniem całej tej sprawy, musimy oraz oświadczyć się z tem przekonaniem, że to rozporządzenie ministerjalne przyjęte będzie niezawodnie z powszechną życzliwością i uważane za dowód szczerych chęci i gorliwości, z jaką ministerjum usiłuje program swój przeprowadzić w każdym kierunku odnoszącym się do spraw gminnych.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące.)

Madryt, 16. września. Według najnowszych wiadomości w Maroku nie ustaje wojna domowa.

— *Corresp. autogr.* nalega, by nie podejmować wojnę z Marokiem, jeżeli ofiarować będzie Hiszpanii zadośćuczynienie.

— *Espana* zapowiada, że prowincjonalna milicja znów zostanie powołana.

Anglia.

(Przyposobienia na wyprawę chińską. — Lord Clyde z powrotem. — Wypadki dzienne. — Wyprawa chińska.)

Londyn, 20. września. W Portsmouth otrzymano rozkaz admirałcei przygotować cztery kanonierskie łodzie na wzmocnienie eskadry w Chinach. Pocztowy parostatek „Ringdove“ także do Chin został przeznaczony, a liniowe okręta „James Watt“ o 91, „Caesar“ o 91 i „Agamemnon“ o 91 działach uzbrajają z największym pośpiechem do „służby zewnętrznej.“

— Lord Clyde, dawniej sir Colin Campbell, powróci według *Daily News* z końcem tego roku do Anglii. W miejsce jego otrzyma naczelne dowództwo nad całą armią w Indjach sir Hugh Rose, który się w ostatnich wielkich walkach w Indji centralnej najbardziej wyszczególnił.

— Względem wypadków chińskich pisze *Observer*: Jak tylko w pierwszej połowie tygodnia nadeszła wiadomość o poniesionej nad Pejho klęsce, zwołał lord Palmerston radę gabinetową, a gdy we czwartek otrzymał od sir Charles Wood obszernie sprawozdanie o wypadkach, jakie zaszły na wschodzie, pośpieszył w piątek zrana pierwszym pociągiem do Londynu, i bawi w stolicy ze wszystkimi swymi kolegami, ażeby na wszelkie wezwanie w należytych czasie zadość uczynić. O skutku tych konferencji nie mogliśmy otrzymać dokładnej wiadomości. Jakoż w samej rzeczy doniesienia o wypadkach na rzece Pejho są tak niedokładne, że Anglia nie może dotąd nie stanowczego zdecydować pod względem naszej przyszłej polityki, dopokąd nie otrzyma dalszych wiadomości, i jak najstaranniej i najdokładniej je nie rozważy. Ale w pewnym względzie rozważa i zwłoka nie miała miejsca. Musiano natychmiast pochwycić środki, ażeby nasze wojsko i flotę w Chinach wzmocnić. Okręta i łodzie kanonierskie wyprawiono już na wody chińskie więcej niż w dostatecznej liczbie, ażeby nadwerżone lub zatopione okręta zastąpić. Rząd indyjski otrzymał rozkaz wyprawić wszystkie jakie może siły zbrojne, ażeby bronić naszych kupców i otworzyć naszemu handlowi porta chińskiego państwa. Możemy nawet donieść, że rząd indyjski uprzedził już ten rozkaz i nawrócił do Chin wojska, co do domu wracały, i nie ulega żadnej wątpliwości, że na wydana w Anglii odezwę chętnie stawić się będą ochotnicy europejscy, i połączą się z tem wojskiem. Nie trzeba jednak zapominać, że podczas zimy nie można przedsiębrać żadnego wielkiego działania w północnych Chinach. Tego wszyscy nie wiedzą, że rzeka Pejho w zimie zamarza. Sądźmy, że łatwo będziemy mogli 10.000 europejskiego i 20.000 krajowego wojska z Indji ściągnąć i wyprawić do Chiu, i że nie zabraknie nam na okrętach i łodziach kanonierskich, ażeby na rzekach i morzach tych zdradzieckich okolic znów nasze panowanie przywrócić, nim miesiąc marzec przyniesie pierwszą do wielkich działań dogodną porę. Tymczasem pochwycił rząd spieszne środki, ażeby zabezpieczyć w Chinach życie Anglików i handel europejski.“

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Wolność prasy. — Zjazd monarchów. — Pociągi artylerji rozdane.)

Paryż, 20. września. Dzienniki paryskie roznoszą pogłoskę, że Konstanty Wielki książę rosyjski uda się do Biarritz.

— Do nadreńskiego dziennika piszą z Paryża, że przygotowania do wyprawy dla pomszczenia się na Chinach, zawieszono nagle z rozkazu ministra marynarki.

— Oświadczenie *Monitora* względem prasy, znane już z telegraficznej depezy, tak opiewa dosłownie: Niektóre dzienniki zapowiedziały, że wkrótce ogłoszony będzie dekret zmieniający ustawę prasy z 1852 r. Ta wiadomość jest zupełnie bezzasadna. Prasa we Francji jest wolną, może rozprawiać o działaniach rządu i tem samem oświecać publiczną opinię. Pewne dzienniki, które same nie wiedząc nawet, że stają się organami nieprzyjacielskiego stronnictwa, roszcza sobie prawa do większej jeszcze wolności, dążącej jedynie do ułatwienia powstawania na konstytucyję i na ustawy towarzyskie o porządku. Rząd Cesarza nie odstąpi od systemu, który nadaje dostateczną wolność w rozprawach, odpowiedziach i wyjaśnieniach, a oraz zapobiega zgubnym skutkom kłamstwa, potwarzy i błędu.

— *Messenger de Bayonne* opisuje zjazd Cesarza z Królem Belgów: „Zaraz po przybyciu Króla Leopolda pojechał Cesarz do domu p. Ardoin, gdzie Król wysiadł. Książę Chimay przyjmował Cesarza u schodów, Król Leopold czekał na górze i powitał Cesarza głębokim ukłonem. Cesarz spiesznie przystąpił i uścisnął rękę Króla serdecznie; obadwa udali się potem do pierwszego salonu, gdzie sam na sam bawili godzinę i 15 minut. Ztąd wyjechali do wili Eugenia, gdzie Cesarzowa oczekiwała Króla.“

— Książę Richard Meternich przyjechał dziś do Paryża i miał konferencyę z hrabią Walewskim.

— Cesarskim dekretem mianowany został p. Jarrey szef gabinetu prefekta policyi, jenerałnym sekretarzem prefekta policyi na miejsce p. Chevemont, dymisyonowanego na własne żądanie.

— Z artykułu dziennika *Constitutionnel* okazuje się, że francuska artylerja rozdaje między rolników konie już po demobilizacji pociągów zbyteczne, a to za samą tylko paszę. Naczelnik szwadronu major Chopin z 2. pułku artylerji oznajmia, że w Vincennes stoi w pogotowiu 1400 dobrych koni do rolnictwa w pierwszym wojskowym dystrykcie, pod warunkiem, że będą dobrze żywione. Do siedmiu lat utrzymywane, stają się własnością rolników. Ztąd okazuje się, że francuska artylerja połowa, która umobilizowana w roku bieżącym, zatrzymuje swój kompletny stan koni przez ciar siedmiu lat. Przechówek z kłaczy należy do włościan.

Włochy.

(Włochy toskañskie. — Wybory w Romani. — Festyn Piedigrotta.)

Pisma co są za zjednoczeniem z Sardinią donoszą z Florencji, że Toskania liczyła 35.240 głosów za zjednoczeniem, a to 66.311 wyborców zapisanych. Czyli rząd wnosić można, dodając *Litgr. kor. austr.*, że powszechnie wszyscy pragną zjednoczenia, bardzo można wątpić, zważywszy tak małą większość głosów, i przytym i to, że nie wszyscy, ile wiemy co mieli prawo wybierania, byli zapisani.

Rzym, 13. września. Do *Koln. Ztg.* piszą: Papież wyszedł z niebezpieczeństwa, dziś po południu zeszedł w lektyce do biblioteki Watykańu i po dłuższym czasie po raz pierwszy przechadzał się. Gdy zupełnie przyjdzie do siebie, zamierza Ojciec święty opuścić Rzym na kilka tygodni i w górach albańskich i w Porto d'Anzo przepędzić część października. — W Porto d'Anzo stoi mała fregata o 12 działach, a Jego Świątobliwość użyć jej chce do wycieczki na przylądek Misenum i Astury.

— *Giorn. di Roma* zachowywał dotychczas milczenie o wypadkach w legacyach. Lecz teraz, po zgorzeniu podczas wyborów uważa za obowiązek odezwać się także ze swojej strony. W urzędowym tym organie z dnia 10. b. m. znajdujemy następujący artykuł:

„Piszą z Romagna, że aby poznać prawdziwe usposobienie ludności, dostateczna jest wziąć na uwagę liczbę osób, które jako wyborcy zapisane w listy, dają swe głosy na wybór deputowanych do takzwanego zgromadzenia narodowego. Po ściśtem rozpoznaniu można z pewnością powiedzieć, że więcej niż dwie trzecie części wpisanych, pomimo nacisku, jakiego przeciw nich używano, wstrzymały się od głosowania, gdy tymczasem dostrzedz można, że już dawniej postarano się o to, by najszczególniej włościan nieprzyjmować do list wyborców, albo też wykreślać ich imiona.“

O stanie zdrowia Jego Świątobliwości Papieża piszą do *Union* z Rzymu pod dniem 13. b. m.:

„Stan zdrowia Ojca świętego polepsza się z dnia na dzień i chora jego noga jest zupełnie wyleczona. Jednak Jego Świątobliwość nie wychodził jeszcze. Niejaka słabość, która w nodze pozostała, nie pozwala mu ruchu, a lekarze zalecają, ażeby jeszcze kilka dni zachowywał się spokojnie. Pomimo to zaczęły się już audyencye prywatne i Jego Świątobliwość przyjmuje codziennie jaką liczbę osób.“

Neapol. Festyn Piedigrotty, z którym połączono obchód imienia Królowej, wypadł bardzo świetnie. Pomimo zbywających pułków szwajcarskich, była parada wojskowa imponująca; 47 batalionów piechoty, 33 szwadronów kawalerji i 64 dział podzielono na 6 dywizyj i 13 brygad. Jej Mość Królowa była przedmiotem powszechnej uwagi i na cześć jej imienia były pod wieczór uświetnione wszystkie gmachy publiczne i niektóre domy prywatne.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Nadzieja przywrócenia uniwersytetu w Warszawie. — Wiadomości bieżące.)

Warszawa, 15. września. Do *Schl. Ztg.* piszą: Wielką radość sprawiła tu pogłoska, że Cesarz Alexander spełnić zamysła nadzieje tych co pragną przywrócenia dawniejszego uniwersytetu alexandrowskiego. Jest w tem potrzeba, aby zaprowadzić jurydyczny fakultet, a ponieważ istnieją już fakultet teologii i medycyny, zatem do zupełnego przywrócenia uniwersytetu nie wiele brakuje.

— Wiadomość zawarta w dziennikach francuskich o spodziewanym przyjeździe W. księcia Konstantego z Rosyi do Biaritz, zbija teraz *Independence*, gdyż W. książę wrócił już do Petersburga na uroczystość ogłoszenia wieloletności W. księcia-następcy.

Księstwa Naddunajskie.

(Senatorowie serbscy pod opieką Baszy belgradzkiego.)

Potwierdza się, że senatorowie, których niedawno w Serbii wypuszczono z więzienia, udali się do fortecy belgradzkiej z prośbą o opiekę, z kąd chcą odjechać do Konstantynopola, ażeby skargę wyłożyć.

Belgradzka korespondencya dziennika *Temesr. Ztg.* donosi, że przed kilkoma dniami schronił się także do fortecy pewien urzędnik, nazwiskiem Sawic, a gubernator oddał go pod opiekę monarchy aż do załatwienia sprawy. Na reklamację rządu serbskiego nie dano żadnej odpowiedzi, dlatego rząd serbski podał do wysokiej Porty zażalenie na Osmana Baszę i zawiadomił o tem konsulaty.

Dnia 16. odjechali wszyscy ministrowie i metropolita do Kragujewaczu.

Turcyja.

(Nowe obligacye. — Wychodźcy Czerkiescy. — Polemika w Inwalidzie. — Spisek na życie Sultana. — Wiadomości bieżące.)

Austriacka korespondencya pisze z Konstantynopola 14. b. m.: Nowe obligacye zwane Eshams Dzede są już od ostatnich dni sierpnia w obiegu. Każdy kupon zaopatrzony jest w podpisy członków komitetu kasy funduszy przeznaczonych na umorzenie długów państwa, a ci są: Baltazzi, Comodo, Court, Taleonet, Hanzon i Zariffi.

Cisza wiatru panująca ostatnimi dniami na morzu Marmora sprawiła, że w okolicy Gallipoli nagromadziło się do 700 okrętów handlowych, które oczekują pomyślnego wiatru południowego, ażeby wpłynąć na Dardanele.

Emigranci z Czerkiesyi przybywają bezustannie; tureckie władze otrzymały polecenie dopomagać tym przychodźcom całemi siłami i wyznaczać im puste grunta. Warunki są bardzo korzystne, gdyż przychodźcy nie tylko że nabywają ziemię jako zupełnie wolną własność, ale na czas dziesięciu lat są uwolnieni od wszelkich ciężarów, i otrzymują darmo zboże na zasiewy. Obiega tu pogłoska, że *Ruski Inwalid*, który teraz wśród zupełnego pokoju i bez wszelkiego powodu bardzo gwałtownie powstawał na Portę, otrzymał od swojego rządu rozkaz rozsądniej postępować na przyszłość w swojej polemice.

— Do *Journal de Constantinople* piszą z Belgradu pod dniem 1go b. m., że z powodu powszechnego wzburzenia, wznieconego przygotowaniem na Skupczyne w kraju, oczekują przybycia komisji wysokiej Porty, której zamiarem będzie utrzymać w księstwie spokójność i bezpieczeństwo.

To samo pismo donosi o wielkiej uczcie, danej przez księcia Miłosza w Kragujewaczu, na której się znajdowali Basza z Belgradu z kilkoma swymi oficerami, austriacki komendant Zemlina i urzędnicy konsularni.

Pruss. Ztg. zawiera następująca wiadomość: Telegraficzne depesze z Konstantynopola z 19go b. m. donoszą, że tam odkryto spisek, którego zamiarem było wzniecić rozruchy. Liczba sprysiężonych wynosi około czterdzieści osób, po większej części Czerkiesy i Kurdowie. Rząd kazał wszystkich przyaresztować i stawić przed sądem. Zresztą spisek ten nie ma w sobie nic niebezpiecznego i nie jest rozgąfczony w kraju.

Times zawiera następującą telegraficzną depeszę z Konstantynopola pod dniem 18go b. m.:

„Odkryto spisek na życie Sultana. 200 osób przyaresztowano z tego powodu, między temi Baszę Albanii, Dżafera Dem, który, jak się zdaje, był naczelnikiem spisku. Nawet na niejaką część wojska pada podejrzenie o udział. Sprysiężenie to wyszło od party fanatycznej.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 22. września. Gazecie tryestyńskiej donoszą z Marsylii pod dniem 17. b. m.: Na dniu 18. października sprzedane tu będą w drodze licytacyi dwa skondemnowane okręta austriackie: „Buona sorte“ i Constantino S.; licytacya dalszych zdobyczy nastąpi później.

Wenecya, 21go września. Przedwczoraj spalono tu piąty milion banknotów (vaglio). — Izba handlowa obrała dotychczasowego wiceprezydenta, Mandolfo, prezydentem.

Turyń, 20. września. Ze Spezyi odplynęła 15. b. m. na południe sardyńska eskadra ewolucyjna, złożona z trzech fregat. — Sir Hudson odwiedzał temi dniami hrabie Cavoura w Leri. Na przedwczorajszym bankiecie na cześć deputacyi modeńskiej i parmeńskiej znajdował się także neapolitański wychodźca Poerio.

Lodi, 19. września. Król Wiktor Emanuel zjechał tu dzisiaj.

Parma, 17go września. Wczoraj przyjechał tu dyktator Faryni.

Modena, 19. września. Na mocy dekretu Faryniego ma być od 1. stycznia 1860 zaprowadzony w Modenie piemontski kodeks karny.

Bononia, 17. września. Jenerałowie Fanti, Roselli i Garybaldi znajdują się tu od wczoraj; Garybaldi odjechał dziś z wielkim pospiechem. Rząd rewolucyjny uznał tę część długu papieskiego, którego procenta płaci Romagna.

Zuryk, 20. września. Rząd sardyński wydał do wszystkich mocarstw okólnik, w której zbija stanowczo pogłoskę względem odstąpienia Sabaudyi Francyi.

Zuryk, 22. września. Wczoraj mieli konferencyą pełnomocnicy francuscy i sardyńscy.

Karlsruhe, 22. września. Według doniesienia w *Karlsru. Ztg.* wymienione zostały w Rzymie na dniu 12. b. m. obustronne ratyfikacye traktatu, regulującego stosunki kościoła katolickiego w Wielkiem księstwie badenskiem.

Frankfurt, 23. września. Policya odmówiła potwierdzenie statutów towarzystwa narodowego. Centralny wydział towarzystwa chce zanieść rekurs do senatu.

Berna, 22. września. Książę Napoleon przyjechał tu z licznym dworem, i udaje się niezwłocznie do Zuryku.

Petersburg, 22. września. Ogłoszony w dzienniku petersburskim manifest cesarski oznajmia pełnoletność i zaprzysiężenie Następcy tronu.

Najnowsza poczta lewandylska na Tryest.

Konstantynopol, 17. września. Dnia 12. b. m. była na równinie Aidar Basza wielka rewa armii azyatyckiej. — Riza Bej mianowany został posłem do Teheranu. — Na wyspę Krete odeszły znowu dwie fregaty parowe z wojskiem. — Dwa wypadki zarazy morowej w Bejrucie spowodowały tutejszą intendaturę sanitarną wydać surowe rozporządzenia ostrożności względem okrętów nadchodzących od wybrzeża azyatyckiego. — Turecki konsul w Antwerpii otrzymał koncesyę na budowę kolei żelaznej z Warny do Ruszczuku. — Druł telegraficzny między Chios i Smyrną przerwał się. — Słychać, że firmany względem inwestytury Księcia Kouzy mają być osobno wysłane do Jas i do Bukaresztu.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24 września

Hotel rosyjski: PP. Hr. Komorowski Adam, z Konotop. — Komarnicki Bol., z Sasowa. — Zawadzki Ant., z Suszyca. — Styrcza Emar., z Krasowa. — Hourmezaki Nik., z Stanestie. — Augustynowicz Bol., z Książ go. — Oberlyński Hier., z Cieleza. — Obniski Wiktor, z Mycowa.

Hotel europejski: Zgadzziński Konstanty, z Ulicka. — Trzeński Piotr, z Żurawna. — Rubeżyński M. urycy, z Bilitówki.

Hotel Langa: Gallet, c. r. rada kol., z Kijowa. — Boldinian Aga Dem., bojar, z Wiednia. — Rościszewski Zyg., z Krakowa.

Hotel angielski: Torosiewicz Michał, z Peltwy.

Hotel krakowski: Nabujowski Jan, z Drohobycza.

Dnia 25. września.

Hotel rosyjski: PP. Jablonowski Józef, z Rawy. — Urbański Rud., z Dobrosina. — Swierżawski Alex., z Szczepiatyna. — Dunin Jan, z Głęboki. — Orłowski Okt., z Polowice. — Br. Mustazza Jan, z Sadagury. — Br. Petrino Mik., z Waszkoutz. — Dunin Paweł, z Głęboki. — Głogowski Artur, z Bojaniec. — Hr. Baworowski Wacław, z Keltowa. — Mięczyński Józef, z Mikulince. — Mastai Jan, c. k. porucz., z Bojaniec.

Hotel europejski: PP. Hr. Komarnicki Jan, ze Złoczowa. — Dzieczek Lud., z Meduchy. — Mysłowski Ant., z Koropca. — Łęczyński Hip., z Derewlan. — Augustynowicz Bron., z Woszczańca. — O-taszewski Tofil, z Hodowa. — Br. Remaszkan Mik., z Horodenki. — Starzyński Boj., z Derewlan. — Petrowicz Krz., z Czerniowiec. — Żurkowski Jan, z Zadurowa. — Br. Błażowski Krz., z Jazłowiec. — Hr. Borkowski Bol., z Kormaniec. — Wierzbicki Jul., z Kutkorza. — Hr. Ostroróg Leon, z Jaśkowiec. — Kirschke Ferd., c. k. prz. pow., z Jazłowiec.

Hotel angielski: Wieleżyński Fr., z Paryża. — Tretter Hil., z Loniego. Hotel Kuhna: Mayer Jan, c. k. prz. pow., z Sambora.

Hotel krakowski: Wierzechowski Edgar, z Pleśnian. — Wex Wilhelm, c. k. prz. pow., z Rohatyna.

Pod koleją żelazną: Wołodkiewicz Wikt., z Tułgłów.

Zajazd południowy nr. 509³/₄: Smalawski Felix, z Uherce.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24 września.

PP. Kersza Józef, do Rosyi. — Wnorowski Jan, do Derzowa. — Udrycki Adolf, do Mostów wielkich. — Lasotta Marc., do Czernichowa. — Małczewski Julian, do Skwarzawy. — Tworowski Wład., do Skwały. — Wołodkiewicz Wiktor, do Rosochowacie.

Dnia 25. września.

PP. Nowacki Kaz., do Tejsarowa. — Rościszewski Zyg., do Rosyi. — Gallet, c. r. rada kol., do Wiednia. — Torosiewicz Mich., do Peltwy. — Bandrowski Woję, do Rawy. — Olszański Cyr., do Kupeczyniec. — Starzyński Boguta Jan, do Hodowa. — Starzyński Jan, do Baranowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 23. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprogwadzory do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza względem wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326 35	+ 7 4°	96.6	zachod.	sl. pochmurno
2. god. po poł.	326 98	+ 12 2°	61.2	"	"
10. god. wiecz.	327.55	+ 8.4°	84.4	"	"

W nocy deszcz 4...92.

T E A T R.

Dziś komedia polska: „Szkoła obmowy.“

Cyrk Will. Carré.

Dziś wielkie przedstawienie i drugie wystąpienie kłownów pp. Rocrée Wahilie i Jeunet, pierwszych gimnastyków Francji z cyrku Napoleona.

Dnia 24 września 1859 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

24. 50. 70. 28. 4.

Przys. le. ciągnięcia nastąpią dnia 8. i 22. października 1859 r.

Kurs lwowski.

Dnia 24. września		gotówka		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	59	5	67
Dukat cesarski	" "	5	64	5	71
Półimperyal zł. rosyjski	" "	9	59	9	73
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	83	1	86
Talar pruski	" "	1	79	1	83
Polski kurant i pięciozłotówka	" "	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez	82	—	82	67
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	kup. nów	72	5	72	80
5% Pożyczka narodowa		78	15	78	95

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 24. września.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. —. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79 20 Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —. Z konwersji kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 73.40; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —.

Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —. z roku 1854 za 100 zł. —. — Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 2 1/4% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1 3/4% za 100 zł. —. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. —. **B. Krajów koronnych.** Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Kroatyi i Sławonii —; Galicyi —; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1860 —. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcyje. Banku narodowego sztuka 891 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 213 80; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50% wpłaty —; połud.-póln.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —; Lloyd'a w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu 100 zł. —.

Kurs wekslowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 192 —. Berlin za 100 talarów —. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —. Genua za 100 lirów piemontekich —. Hamburg za 100 marko banko —. Lipsk za 100 talarów —. Liwurna za 100 lirów toskańskich —. Londyn za 10 funtów szterl. 119 25. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Marsylia za 100 frank. —. Paryż za 100 fr. —. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 21 dni. Bukareszt za 100 piastrow wołoskich —. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —. Wekslowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kursy złota. Dukaty ces. mennicze 5 68, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 23. września.

Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	68.—	68 50
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	78 50	78 60
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 "	—	—
Metaliki po 5% za 100 zł.	72 80	73 —
dtto. " 4 1/2% za 100 zł.	64.—	64.50
Przeznac. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	32.—	325.—
" 1839 " 100 " 117.—	117.50	—
" 1854 " 100 " 109 60	110 —	—
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16.—

B. Krajów koronnych

Obligacje indenn. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austrii	93 50	94.50
Węgier	72.75	73 50
Banatu Temeskiego, Kroatyi i Sławonii	71 —	72.—
Galicyi	72 —	72.50
Bukowiny	69 50	70.—
Siedmiogrodu	69 50	70 50
innych krajów koronnych	84.—	94.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—	—

Akcyje.

Banku narodowego sztuka	887.—	888.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	210 40	210 50

pien. towar.

Niższo-austr. towarzystwa eskont. po 500 zł. mon. konw.	550.—	552.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1928 —	1836 —
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	261 —	261 50
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	174.—	174 50
Połud.-póln.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	138 —	139.—
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	121.—	121 —
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	—	—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	450.—	452.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 " "	245.—	250.—

Listy zastawne.

Banku narodowego w mon. kon. { 6letnie po 5% za 100 zł.	98 50	99 —
{ 10 " " 5% " 100 "	94.—	94.50
{ przeznaczone do losowania po 100 zł.	87.50	88.—
{ na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.50	100.—
Banku narodowego w wal. austr. { przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	84.—	84 25

pien. towar.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	97.—	97 25
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	81.—	82 —
Salma 40 " "	39.50	40 —
Palliego 40 " "	35.50	36.—
Clarego 40 " "	37.—	37 50
St. Genois 40 " "	36.—	36 50
Windischgrätz 20 " "	24.—	24 50
Waldsteina 20 " "	26.—	26 50
Keglevicha 10 " "	14.50	15.—

Na 3 miesiące.

Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	102 50	102 75
Frankfurt n. M., za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty	102.75	103 —
Hamburg za 100 marko banko 2 3/4%	90.50	91 —
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	120 —	120 25
Paryż, za 100 franków 3%	47.70	47.80

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze 5 zł.	70 cen.	5 zł. 71 cen
Korona	16 " 45 "	16 " 48 "
Napoleonor	9 " 62 "	9 " 64 "
Rosyjski imperyal	9 " 80 "	9 " 82 "

KRONIKA.

(Zorza północna.) Dnia 2. września o 1 godzinie po północy obserwowano w Bostonie zorzę tak jasną, że można było czytać przy niej, a przytem wywarła taki wpływ na telegraf, że tylko od wschodu na zachód ale nie odwrotnie można było telegrafować.

(Błękitna księga narodowego długu Anglii) ogłoszone już na żądanie izby niższej; jest to spory zeszyt o 104 stronicach, w którym cyfry odgrywają główną rolę, ale przytem zawarta jest także szacowana historyczna rozprawa o powstaniu i wzroście długu narodowego od roku 1693 po dzień 31. marca 1858, z czego poznać można dokładnie cały postęp angielskiego długu narodowego od półtrzecia wieku, jak również wszelkie jego przejścia i powody. W roku 1694 wynosił cały ufundowany dług państwa tylko 1,200,000 funtów szterlingów, a nieufundowany 5,534,297 f. szt. i placono od nich 413,407 i 404,891 f. szt. procentu; zaś w r. 1858-1859 podniósł się ufundowany dług na 786,801,154 a nieufundowany na 18,277,400 f. szt., a procenta placone od pierwszego wynosiły same 27,743,215 f. szt. W roku 1793, to jest na początku rewolucyi francuskiej wynosił już ufundowany dług 234,024,716 a nieufundowany 13,839,718 f. szt., ale najbardziej powiększył się w roku 1816, to jest po zawarciu wielkiego traktatu pokoju, gdyż pierwszy wynosił w tym roku 816,211,941 a drugi 44,727,108 f. szt. Niepodobna wyliczać tu poszczególnie wszystkich zmian długu angielskiego, ale nie od rzeczy będzie przytoczyć następujące szczegóły historyczne: Pożyczki na podstawie przypadających do wypłaty podatków — czem są dzisiejsze bony skarbowe — istniały już w cza-

sie podboju Normanów. Właściwe pożyczki, przy których żydzi odgrywali główną rolę, nastąpiły dopiero później, i zawsze zaciągał je sam Monarcha na własną odpowiedzialność i pod gwarancją własnych dochodów. Z czasem zamienił się „dług królewski“ na „dług narodowy.“ Pierwszy krok do tego zrobiono jak się zdaje za panowania Henryka VI.; przynajmniej znajdują się z tych czasów pierwsze dowody pisemne, że parlament upoważniał króla do pożyczania pieniędzy. W roku 1450 wynosił dług Henryka VI. ogromna suma 372 000 f. szt., i wtedy uznał parlament potrzebę „dopomóc“ królowi, to jest gwarantować za koronę. Po restauracji istniały zawsze bony skarbowe, i jak się zdaje, wydano dopiero w roku 1654 po raz pierwszy uprocentowane obligacje długu. Przecież w roku 1688, to jest w czasie wielkiej rewolucyi angielskiej, wynosił cały dług państwa tylko 84,888 ft. szt., pominąwszy zaległości żołdu armii i floty w sumie 300,000 ft. szt. Przecieżne dochody wynosiły wtedy 1,500,000 ft. szt., a wydatki za Jakuba II. 1,700,000 ft. szt. W kilku lat później, w roku 1694 utworzony został bank angielski, i odład d. t. uje się właściwie terazniejszy dług państwa, jak również wydano właściwie dopiero w roku 1696 (w czasie wielkiego przesilenia finansów przed pokojem Ryswickim) bony skarbowe z wszelką formalnością. Od tego czasu p. d. i. o. s. i. a. spadła kwota długu narodowego, w miarę tego, czy Anglia używała dłuższego pokoju, czy prowadziła wojnę. Historia angielskiego długu narodowego jest historią jej zdobyczy i odwrotów.